

Skötselplan för Mörkedals naturreservat

SKÖTSELPLAN FÖR MÖRKEDALS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2018. Planförfattare har varit Eva Siljeholm.

Fotografier framsida: död ved, brandticka, biskopsmössa och tallmiljö

Fotograf: Eva Siljeholm

Innehållsförteckning

ALLMÄN BESKRIVNING.....	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	5
Beskrivning av reservatet	5
Översiktlig beskrivning.....	5
Historisk och nuvarande markanvändning.....	6
Områdets bevarandevärden	6
Källuppgifter	10
PLANDEL.....	12
Syfte med naturreservatet.....	12
Disposition och skötsel av mark.....	12
Skötselområden	12
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	18
Jakt.....	18
Utmärkning av reservatets gräns	18
Tillsyn.....	18
Dokumentation och uppföljning.....	18
Inventeringar	18
Uppföljning.....	18
Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	19
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	19
Kartor	19

ALLMÄN BESKRIVNING

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets

namn: Mörkedals naturreservat

NVR nr: 2041475

Beslutsdatum: 2018-05-09

Län: Östergötland

Kommun: Åtvidaberg

Areal: 70,7 hektar

Land:

70,7 hektar

Produktiv skog:

67,4 hektar

Naturtyper: Taiga, naturtypskod 9010

52,2 hektar

(Natura 2000 habitat)

Skogbevuxen myr, naturtypskod 91D0

6,4 hektar

Prioriterade bevarandevärden

Naturtyper

Barrblandskog, hållmarkstallskog,
rasbranter, myrmarker, källmiljöer

Arter/grupper

Lavar, svampar

Strukturer/funktioner

Gamla träd, död ved, ytligt grundvatten

Friluftsliv

Orörd naturskog

Fastighet/markägare: Mörkedal 1:1

Avstyckning pågår för närvarande

Ägare Naturvårdsverket

Förvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

Lägesbeskrivning: Området ligger cirka 4 mil sydost om
Linköping, utanför Björsäter.

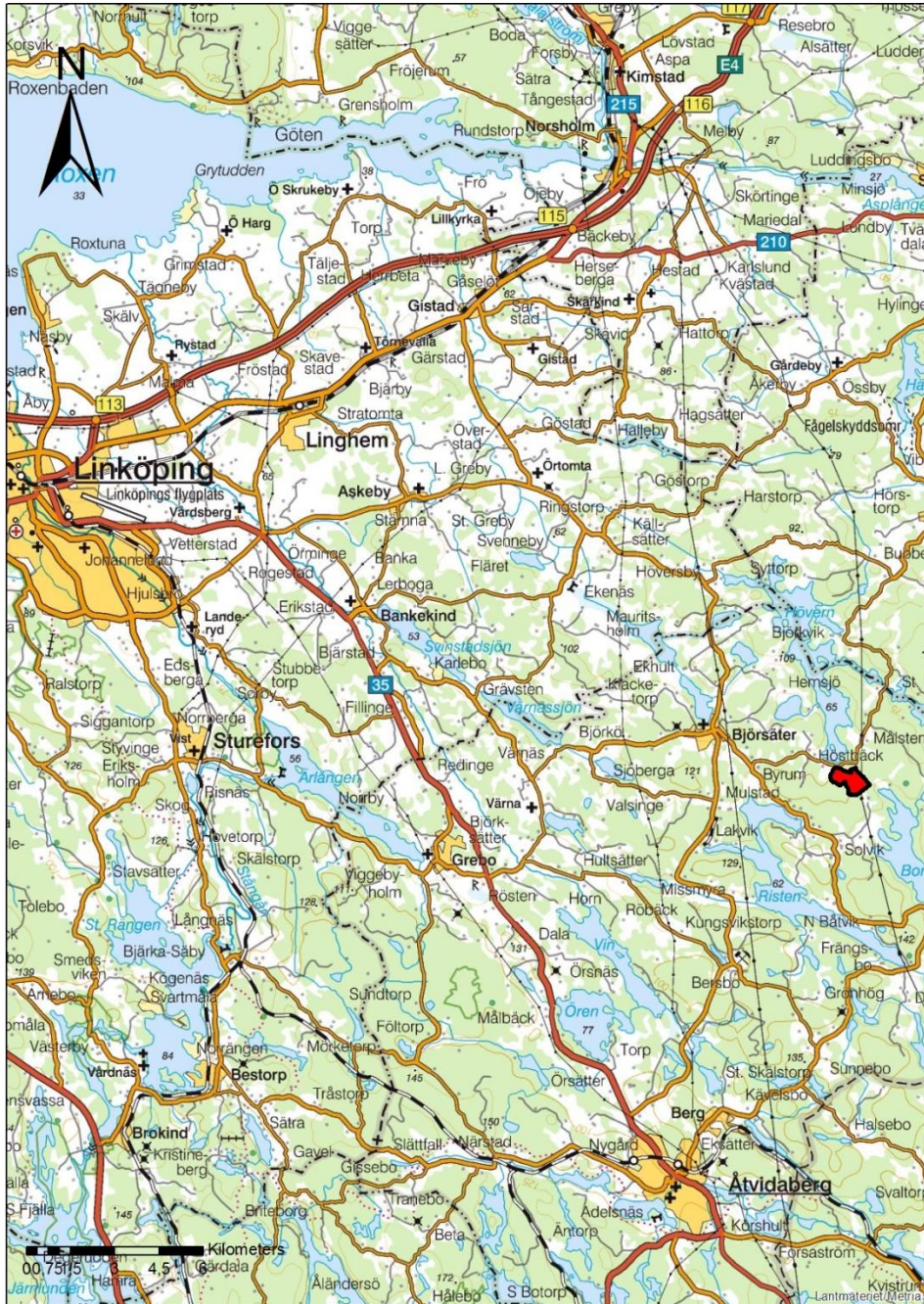
Vägbeskrivning:

Från Åtvidaberg åker man norrut mot Björsäter. I Björsäter tar man vägen mot Yxnerum söderut. Efter knappt två kilometer svänger man vänster mot Målstena. Följ den vägen i cirka tre kilometer till sjön Höverns sydspets. Reservatet ligger då på södra sidan om vägen.

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Se reservatsbeslutet.

Beskrivning av reservatet

Karta 1. Översiktskarta, reservatets läge. © Lantmäteriets geodatasamverkan.

Översiktlig beskrivning

Naturreservatet ligger 15 kilometer norr om Åtvidaberg, vid sjön Höverns sydspets, i ett sjörikt sprickdalslandskap. Området karaktäriseras av gammal barrblandskog med ett stort inslag av löv. Topografin är varierad med blockrika branter, hållmarksavsnitt bevuxna med tallskog, fuktiga näringsrika dalar med grov granskog, en stor mängd död ved, och källmiljöer. Här finns även en del myrmarker framför allt tallrismossar. Längst i norr ligger en delvis öppen, svagt välvd, mosse

Mörkedals naturreservat

omgiven av tallrismossar. Många av träden i området är riktigt gamla och bitvis finns en stor mängd död ved av olika grovlek och nedbrytningsgrad.

Kombinationen av rörligt markvatten, varierad topografi och ett visst kalkinslag i delar av området skapar förutsättningar för många olika naturtyper och arter. Arter som är beroende av gammal orörd skog, död ved, fuktiga marker och skuggiga rasbranter.

Mörkedals läge i värdestrakter för triviallövskog, granblandskog och tallskog stärker reservatets värde ytterligare då det skapar goda förutsättningar för att områdets naturvärden kan bestå långsiktigt.

Reservatet är 70,7 hektar.

Historisk och nuvarande markanvändning

På Häradskartan från 1860-talet framgår att området var barrskogsbeklätt. I området finns en registrerad fornlämning, en tjärgrop (RAÄ-nummer Björsäter 154) och en registrerad kulturhistorisk lämning, en kolbotten med kolarkoja (RAÄ-nummer Björsäter 208). De vittnar om att ett småskaligt skogsbruk bedrivits i området i århundraden. Vid besök noterades också några gamla bleckor på tall. En blecka är en stämpling för avverkning som användes förr.

Gammal blecka på tall

Foto: Eva Siljebolm

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Områdets biologiska bevarandevärden ligger främst i de gamla träden, den döda veden och variationen i topografi och fuktighet som skapar en stor mängd olika naturtyper.

Skogen består av ungefär lika delar grandominerad näringsrik skog som magrare talldominerad. Många av träden är riktigt gamla, en del över 200 år. I området finns bitvis mycket död ved, både stående och liggande av olika ålder och nedbrytningsgrad. En ovanligt stor ansamling finns i den grandominerade nordostvända sluttningen ner mot myrmarken vid Ämtgölen. I den näringsrika sluttningen mellan lågorna finns källmiljöer och rörligt markvatten. Längst upp i branten står gammal hassel och asp.

Mörkedals naturreservat

Bara några hundra meter öster om Mörkedals naturreservat ligger liknande skogar med höga naturvärden. Den sammanlagda stora ytan värdefull skog skapar goda förutsättningar för en långsiktig överlevnad hos de känsligaste arterna. Reservatet ligger i en trakt med kontinuitet av gammal skog och av död ved. Även om delar av området i omgångar varit avverkat så har de känsliga arterna kunnat finnas kvar i trakten.

Av arter som förekommer är de flesta knutna till gamla barrträd och fuktigt mikroklimat. Lite ovanligare arter i den gamla tallskogen är till exempel tallticka och skalbaggen barrpraktbagge. Den sistnämnda behöver tallar som står lite solvarmt. På döda senvuxna granar finns gott om spår av skalbaggen bronshjon. I de fuktiga granmiljöerna, ner mot sumpskogarna och myrarna, växer ovanligt mycket kattfotslav tillsammans med gammelgranslav. Av marksvampar kan nämnas kopparspindling som bildar mykorrhiza med tall eller gran i luckig gammal skog på kalkrik mark och lakritsmusseron som behöver tall. Båda är ovanliga i den brukade skogen.

Då reservatet är varierat både i fråga om trädsammansättning och ålder gynnar det flertalet skogsfåglar som behöver både gamla träd, öppna gläntor och myrmarker. Tjäder och spillkråka behöver båda gammal skog och finns också i området.

Granmiljö i reservatets norra del.

Foto: Eva Siljeholm

Mörkedals naturreservat

Artlista

Tabell 1. Artlista på rödlistade arter och signalarter

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Status
Fåglar		
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	Natura 2000-art
Insekter		
Barrpraktbagge (spår av)	<i>Dicerca moesta</i>	NT
Bronshjon (spår av)	<i>Callidium coriacium</i>	S
Svart praktbagge (spår av)	<i>Anthaxia similis</i>	S
Mossor		
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	Natura 2000-art
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum bellerianum</i>	NT
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Långflikmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Asphättemossa	<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	S
Bågpraktmossa	<i>Plagiomnium medium</i>	S
Skogshakmossa	<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	S
Lavar		
Nästlav	<i>Bryoria furcellata</i>	S
Gulnål	<i>Chaenotheca brachypoda</i>	S
Kattfotslav	<i>Felipes leucopellaeus</i>	S
Skriftlav	<i>Graphis scripta</i>	S
Strecklav	<i>Xylographa truncigena</i>	S
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S
Dvärgbågarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT
Grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	S
Svampar		
Grantaggsvamp	<i>Bankera violascens</i>	NT
Brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	NT
Kopparspindling	<i>Cortinarius cupreorufus</i>	VU
Kandelabersvamp	<i>Clavicornia pyxidata</i>	NT
Porslinsblå spindling	<i>Cortinarius cumatilis</i>	VU
Barkticka	<i>Oxyporus corticola</i>	S
Luddticka	<i>Inonotus tomentosus</i>	S
Tallticka	<i>Pbellinus pini</i>	NT
Grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	S
Lakritsmusseron	<i>Tricholoma apium</i>	VU
Kärlväxter		
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT
Purpurknipprot	<i>Epipactis atrorubens</i>	S

ArtDatabanken, rödlistade arter sedan 2015:

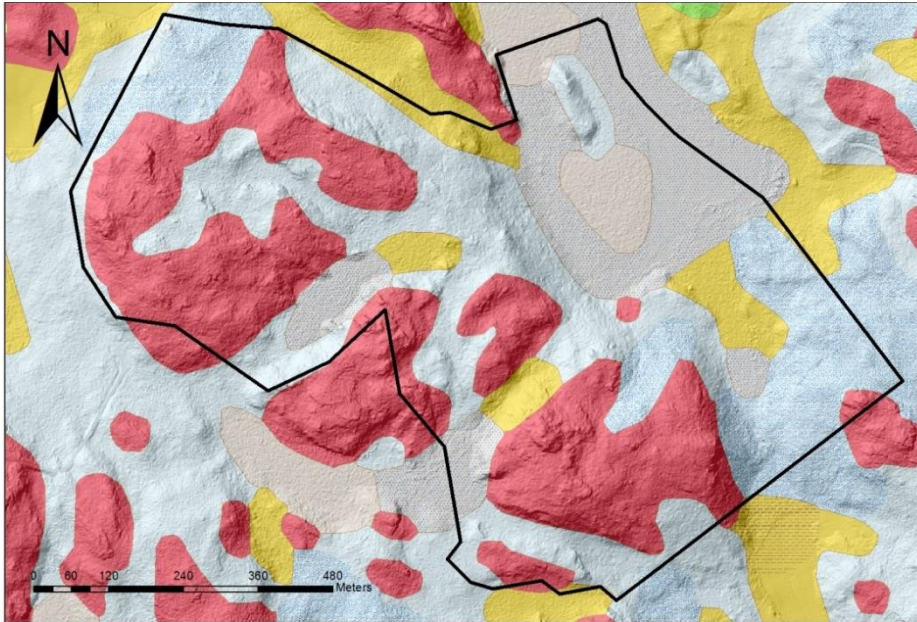
CR	Akut hotad
EN	Starkt hotad
VU	Sårbar
NT	Nära hotad

Skogsstyrelsen metodik för nyckelbiotopsinventering:

S	Signalart
---	-----------

Geologiska bevarandevärden

Höjddpartierna utgörs av hållmarker med berg i dagen eller endast ett tunt jordtäckte. I sluttningar och dalar dominerar sandig morän och under myrarna kärrtorv och väster om Ämtgölen ett mindre parti med mossetorv.

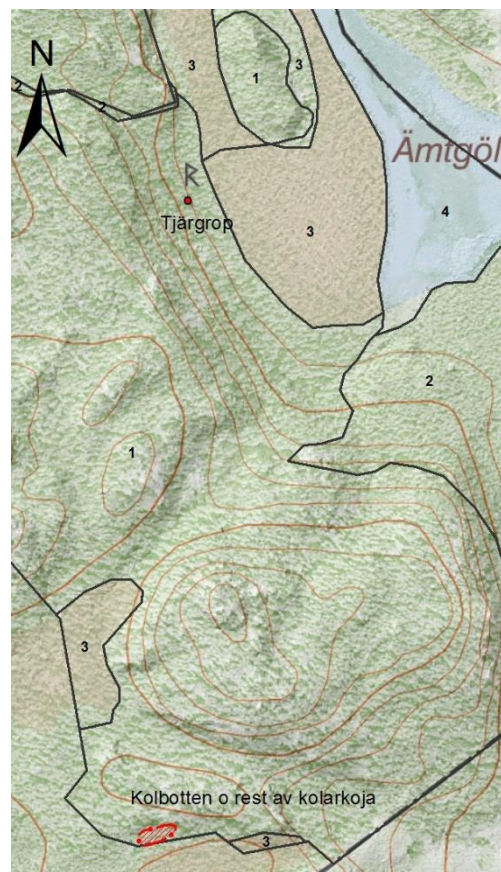

Karta 2. Rött – berg i dagen, ljus blått – sandig morän, gråbrun – mossetorv, gråbrun med prickar – kärrtorv, gult – lera.

Digitala jordartskartan, ursprung 1:50 000 (SGU) samt den digitala höjdd modellen (Lantmäteriet)

Kulturhistoriska lämningar

I området finns en registrerad fornlämning (RAÄ-nummer Björsäter 154) samt en registrerad övrig kulturhistorisk lämning (RAÄ-nummer Björsäter 208). Fornlämningen utgörs av en tjärgrop som ligger strax nedanför den nordostvända branta sluttningen intill tallrismossen i reservatets norra del. Tjärgropen består av en grop, cirka 4 meter i diameter och 0,2 meter djup, idag vattenfylld. Den omges av en antydning till vall. Det finns även en öppning för avtappningsgrop. Den kulturhistoriska lämningen består av en kolbotten och rester av en kolarkoja strax bredvid. Lämningen ligger i den sydligaste delen av reservatet strax intill gränsen i en svag sydsluttning. Kolbotten är cirka 12 meter i diameter. Resterna av kojan ligger cirka 15 meter ostnordost om kolbotten och består av en förhöjning av jord och sten. Spismursresten är välbevarad och placerad mot en bergsklack.

Karta 3. Utsnitt ur reservatskartan med fornlämningen Tjärgrop (RAÄ-nummer Björsäter 154) samt en kulturhistorisk lämning i form av en kolbotten och rester av en kolarkoja (RAÄ-nummer Björsäter 208)

© Lantmäteriets geodatasamverkan.

Genom några våtmarker går diken, idag kraftigt igenväxta, som troligen skapats under första hälften av 1900-talet för att förbättra skogsproduktionen. Gamla stubbar som minner om gamla tiders plockhuggning hittas också i området. Det finns även gamla bleckor på ett antal riktigt gamla tallar. På några syns även ägarmärket.

Fasta fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Intressen för friluftslivet

Området ligger lite otillgängligt i norra delen av Åtvidabergs kommun. För den som besöker området finns dock stora upplevelsevärden i form av gammal skog, myrmarker, en mångfald av lite ovanligare arter och tystnad.

Grön sköldmossa på en kraftigt rötad granlåga

Foto: Eva Siljeholm

Källuppgifter

Inventering av skyddsvärd skog på Holmen Skog AB:s marker, Länsstyrelsen Östergötland 2006.

Nyckelbiotopsinventering: nr 59298 nyckelbiotop, Skogsstyrelsen.

Artportalen, Ardatbanken.

Fornsöksdatabasen, Riksantikvarieämbetet

Jordartsdatabasen 2016, Sveriges Geologiska Undersökning

Berggrunds databasen 2016, Sveriges Geologiska Undersökning

Brandljud på gammal tall

Foto: Eva Siljeholm

PLANDEL

Syfte med naturreservatet

Syftet med Mörkedals naturreservat är att bevara och vårda den biologiska mångfalden och variationen av värdefulla naturmiljöer som finns i området. Främst gammal barrblandskog med inslag av källmiljöer och ytligt grundvatten samt myrmarker. Gamla träd och död ved är viktiga strukturer. Ett övergripande mål är att livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 ska uppnå eller behålla ett gynnsamt tillstånd. Vad gäller Mörkedals naturreservat handlar det främst om naturtypen ”Taiga” och därtill hörande flora och fauna. Reservatet ska även tillse behov av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Åtgärder för att återställa områden med planterad gran och åtgärder för att gynna gamla träd liksom åtgärder för att återställa utdikade våtmarker samt naturvårdsbränning kan bli aktuella. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Disposition och skötsel av mark

Naturreservatet ska i huvudsak lämnas orört förutom i avsnitt av den yngre skogen som ska åtgärdas genom ställvis försiktig avdödning av träd i gran- och tallplanteringarna. Syftet är att bevara områdets särpräglade natur med dess flora och fauna och påskynda utvecklingen mot naturskog i de barrplanteringar som finns inom området. Vid behov kan enstaka gamla vidgreniga ljusgynnade träd friställas från ungt barr som saknar naturvärde och död ved skapas genom avdödande av tall i mindre omfattning. För att restaurera en utdikad myrmark kan ett dike läggas igen. Alla åtgärder är av sådan karaktär att de bör kunna göras manuellt, det vill säga skogsmaskiner eller dylikt bör inte användas. Ingen ved ska föras ut ur reservatet vid åtgärder utan lämnas som död ved. Ett undantag utgörs av de planterade granungskogarna i skötselområde 2 där åtgärder får göras maskinellt och en del av virket forslas bort om transport kan ske utanför skötselområde 1.

Fornlämningar och kulturhistoriska lämningar i reservatet ska skötas på ett sådant sätt att lämningen bevaras. I området finns en registrerad fornlämning, en tjärgrop (RAÄ-nummer Björsäter 154), och en registrerad kulturhistorisk lämning, en kolbotten med kolarkoja (RAÄ-nummer Björsäter 208). I den händelse ytterligare fornlämningar eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoseas, samt anmälan till Länsstyrelsens Kultur- och samhällsbyggnadsenhet göras.

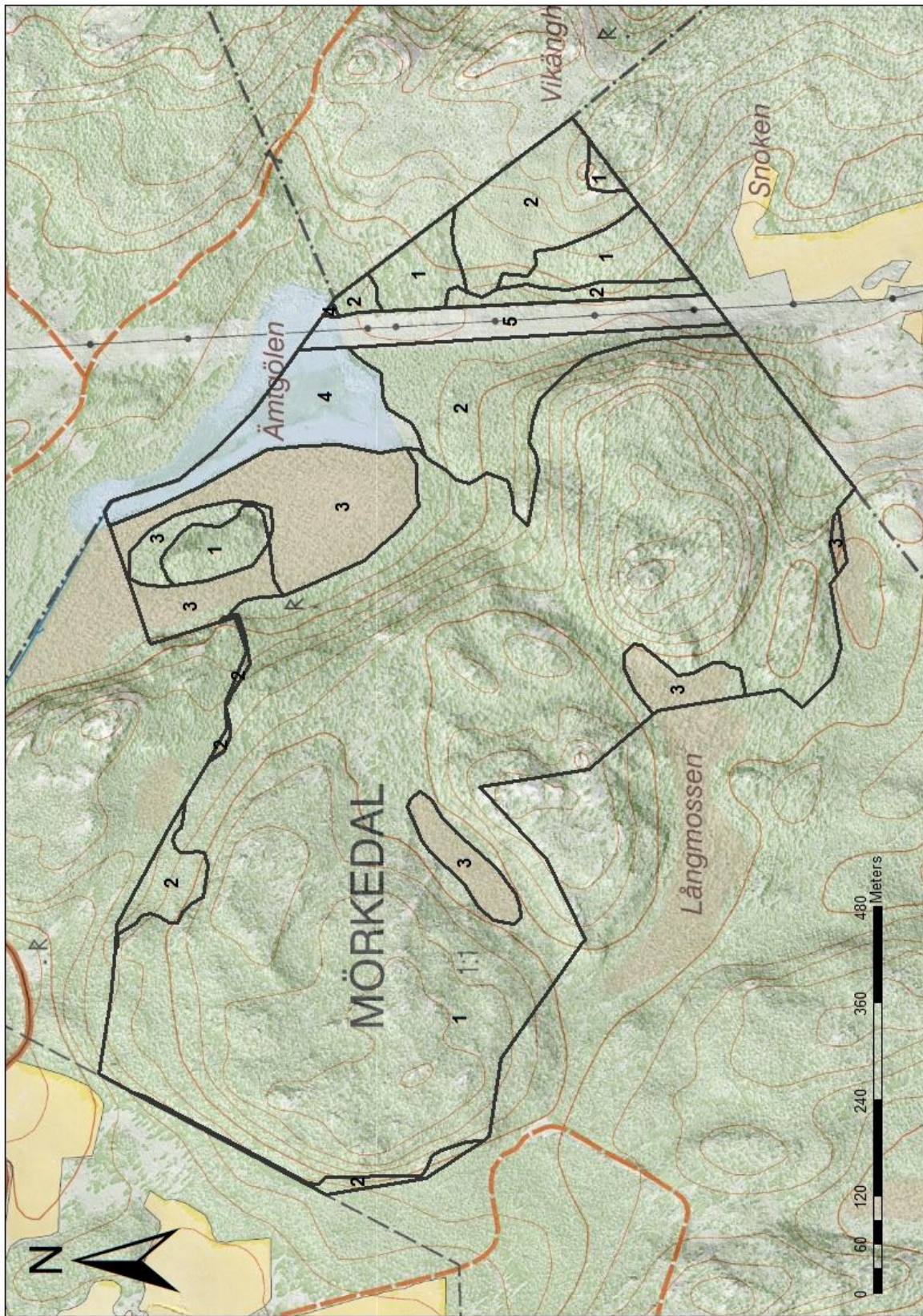
Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i 6 skötselområden;

- 1) Gammal barrskog
- 2) Yngre barrskog
- 3) Trädklädd myrmark
- 4) Vassområdet Ämtgölen
- 5) Kraftledningsgata

6) Anordningar för tillgänglighet

Karta 3. Skötselområden. © Lantmäteriets geodatasamverkan.

Skötselområde 1, Gammal barrskog

Areal: 52,2 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga, naturtypskod 9010 – 52,2 hektar

Målnaturtyp: Taiga, naturtypskod 9010 – 52,2 hektar

Beskrivning

Området utgörs av en kuperad blandskog som domineras av 120 till 150-åriga barrträd med ett mindre inslag av löv som rönn, asp och björk. Fördelningen mellan tall och gran är ungefär lika.

Topografin är varierad med rasbranter, blockrika partier och dalgångar. På höjderna går berget i dagen och ur de renlavsklädda hållarna reser sig gamla tallar. I ett antal av dessa finns spår av skalbaggen svart praktbagge och tallticka växer på flera träd. Den ovanliga lakritsmusseronen har hittats i området. Den växer i gammal mager lavrik tallskog, helst lite ljust. I de fuktigare och mer näringsrika sluttningarna blir granen vanligare och blåbärsris dominerar i fältskiktet.

Gammelgranslav är mycket vanlig på granstammarna där det är lite fuktigare och även kattfotslav växer på många gamla granar. De ovanliga svamparna porslinsblå spindling och kopparspindling som båda behöver lite näringsrik fuktig granskog, gärna kalkhaltig, förekommer i området.

I området hittas bitvis mycket död ved, både stående och liggande av olika ålder och nedbrytningsgrad. En ovanligt stor ansamling av grova lågor i olika nedbrytningsstadier finns i den grandominerade nordostvända sluttningen ner mot myrmarken vid Ämtgölen. I den näringsrika sluttningen finns källmiljöer och rörligt markvatten. Längst upp i branten står några buketter gammal hassel och asp. Ett annat område med mycket död ved är längs kanten mot reservatet i sydväst. Det angränsande hygget har skapat en vindutsatt gräns där många granar har fallit i reservatet. Ett stort antal ovanliga arter hittas på den döda veden. Vedtrappmossa växer på flera platser på lite fuktigt liggande granlågor. Den chokladbruna ullticken hittas på undersidan av grova granlågor liksom vedticken. Och på aspved förekommer kandelabersvamp.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

I skötselområdet bevaras och utvecklas de olika barrdominerade gammelskogsmiljöerna med de strukturer som hör till dessa naturtyper. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier, dimensioner och exponeringsgrad är viktiga strukturer. Solbelysta tallar, både levande och döda, stående i naturligt öppnare miljöer som till exempel i bryn till myrmarker eller hållmarker, är ett viktigt inslag. Även mer slutna och skuggiga partier med senvuxna och gamla granar är ett viktigt inslag. Löv ska i framtiden finnas dock som ett mindre inslag. Omvälvande störningar i form av till exempel insektsangrepp eller brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling.

Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former, även solexponerad, ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

- Om grova aspar trängs av unga barrträd kan dessa dödas. All ved lämnas vid åtgärderna.
- Ett antal tallar kan dödas för att skapa död ved. Åtgärden utförs på maximalt 20 tallar i två omgångar med cirka fem år emellan. Maximalt 40 träd dödas.
- Ett antal grovgreniga gamla tallar kan frihuggas från ungt barr som tränger kronan. Åtgärden utförs på maximalt 20 träd per omgång i två till tre omgångar med cirka fem år emellan. Sammanlagt frihuggas maximalt ett 60-tal tallar.
- Fornlämningen och den kulturhistoriska lämningen hålls fria från inväxande träd som kan skada lämningarna.

Skötselområde 2, *Yngre barrskog*

Areal: 10,4 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga, naturtypskod 9010 – saknas idag

Målnaturtyp: Taiga, naturtypskod 9010 – 10,4 hektar

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av yngre skog fördelat på åtta delområden. Det största ligger i slutningen ner mot Ämtgölen strax väster om kraftledningsgatan. Det är bevuxet med gran i 30-årsåldern med ett relativt stort inslag av ung björk och asp. Mängden klen död ved är stor. Även det lilla delområdet söder om Ämtgölen, på östra sidan om kraftledningsgatan är bevuxet med gran, bitvis i ett mycket tätt 30-årigt planterat bestånd. De båda ungskogsområdena i väster utgörs av både gran och tall i 50-årsåldern. Området i norr är blockrikt med en hel del asp och björk bland blocken. Det större ungskogsområdet längst i öster utgörs av en ensartad gallrad tallskog i 50-årsåldern. Träd som angränsar till kraftledningsgatan får inte uppnå en höjd så att de vid fall når närmre än en meter från faslinan. Ledningsägaren har i sådana fall rätt att avverka alternativt topphugga trädet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av till exempel insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. I några mindre avsnitt, som idag har ett större inslag av asp och björk, går utvecklingen till naturskog via ett lövbrännelikt stadium. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved i olika former ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

En del lövträd liksom grov tall står ljusöppet där de gränsar till naturliga gläntor och till kraftledningsgatan. Där finns även lövträd som genom trängsel med andra träd långsamt missgynnas och bidrar till död ved och ett inslag av senvuxna träd.

Åtgärder

- Utvecklingen mot naturskog påskyndas genom att ung gran och i viss mån ung tall avdödas. Åtgärderna görs luckvis och oregelbundet. Sammantaget ska cirka 60 procent av den planterade granen och 20 procent av tallen ha dödats då åtgärderna är genomförda. Lövträd och alla äldre träd gynnas. All dödad tall lämnas kvar inom området. I de planterade granungskogarna kan 50 procent av granen tas ner vid ett tillfälle och huvuddelen kan köras ut om transport inte sker genom skötselområde 1. Resterande åtgärder i granungskogarna kan göras i omgångar med några års mellanrum för att minimera risken för skadeinsekter. Alla dödade träd lämnas då kvar inom området. Om inte uttransport av granveden kan ordnas görs åtgärderna istället etappvis i omgångar med några års mellanrum för att minimera risken för skadeinsekter.
- I delområdena, kring kraftledningsgatan, kan brynen mot kraftledningsgatan delvis hållas öppet från unga träd så tall och asp får behålla det ljusöppna läget.

Skötselområde 3, Trädklädda myrmarker

Areal: 6,4 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000:

Skogbevuxen myr, naturtypskod 91D0 – 6,4 hektar

Målnaturtyp:

Skogbevuxen myr, naturtypskod 91D0 – 6,4 hektar

Beskrivning

Skötselområdet domineras av magra tallrismossar med skvattram och vitmossor som ibland övergår i öppna mossar, som till exempel i norr, strax nordväst om vassområdet Ämtgöl. I laggen, det lite blötare området som kantar mossarna, hittas ofta tuvull, hjortron och tranbär. Och i lite rikare delar förekommer också missne och skärmstarr. Ibland finns också ett betydande inslag av gran som i den västligaste liggande myrmarken. Genom denna går också ett gammalt dike.

Den större myrmarken i norr, väster om Ämtgöl är i söder bevuxen med gammal tall, med en ålder uppemot 150 år, medan trädskiktet i norr, väster om höjden i myrmarken är något yngre. Öster om den sistnämnda glesnar trädskiktet för att mot Ämtgölen bli helt öppen.

Det finns flera små myrmarker mellan hällarna i svackor och små raviner. De har inte pekats ut som egna skötselområden utan ingår i skötselområde 1. De fyller en viktig funktion för att skapa mångformighet. I flera av dessa finns en hel del död ved som är ett viktigt substrat för många mossor, lavar och kärlväxter.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska behålla samt utveckla de naturvärden som finns. Träden på myren ska ha en varierad åldersstruktur, med en stor andel gamla träd. Död ved ska finnas i området. Hydrologin ska vara naturlig. Utpekade livsmiljöer enligt Natura 2000 ska uppnå eller behålla en gynnsam bevarandestatus. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av dessa miljöer, ska fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

- Igenläggning av diket som avvattnar sumpskogen i väster. Vattennivån höjs maximalt 0,2 meter.

Skötselområde 4, vassområdet Ämtgölen

Areal: 2,5 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: -

Beskrivning

Ämtgölen består idag av ett omfattande och heltäckande vassområde. På Häradskartan från 1860-talet var i princip hela området en sjö. Någon gång mellan den tiden och 1930-talet sänktes sjön.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Vassområdet utvecklas naturligt med en naturlig succession med uppväxande träd där det på sikt finns träd i olika åldrar med en stor andel gamla träd och död ved.

Åtgärder

- Inga åtgärder

Skötselområde 5, *Kraftledningsgata*

Areal: 5,1 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: -

Beskrivning

En kraftledningsgata med en bredd på cirka 40 meter skär rakt igenom naturreservatet. Det är Svenska Kraftnät AB som äger ledningen. Tillsyn och underhåll av kraftledning och kraftledningsgata sker regelbundet av ledningsägaren. För att säkra driften avverkas alternativ topphuggs träd i angränsande skötselområden om de vid fall når närmre än en meter från faslinan. Detta ansvarar ledningsägaren för.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

En mer eller mindre tät buskmark med visst slyuppslag. Död klenved är frekvent förekommande

Åtgärder

- Kraftledningsgata och kraftledning tillses och underhålls enligt rätt hos Svenska Kraftnät AB.

Skötselområde 6, *Anordningar för tillgänglighet*

Beskrivning

Reservatet ligger lite otillgängligt men upplevelsevärdet är högt genom den varierande naturen med fuktiga gransumpskogar och ljusöppna barrblandskogar. Den gamla skogen med branter och döda träd ger besökaren en känsla av vildmark. Även tystnaden är en viktig del av upplevelsevärdet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Informationen i området ska vara lätt tillgänglig och bidra till och förhöja upplevelsen av besöket. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder

- Informationsskylt sätts upp på lämpliga platser.
- En vandringsled anläggs in i naturreservatet från vägen i norr om markägaren ger sitt tillstånd.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 2. Underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i Mörkedals naturreservat som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Röjning av unga barrträd i barrplanteringarna	2019 - 2034	Område 2	2
Vid behov friställning av gamla vidkroniga träd i mindre omfattning	2019 - 2029	Område 1	1
Avdödning av tall för att skapa död ved i mindre omfattning	2019 - 2029	Område 1	1
Uppsättning av informationsskylt och iordningställande av vandringsled	2019	Område 6	1

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Fyrhjuling eller annat liknande mindre fordon får användas med stor försiktighet vid uttransport av fällt vilt. Markskador på grund av körning ska undvikas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljningen ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i naturreservatet.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

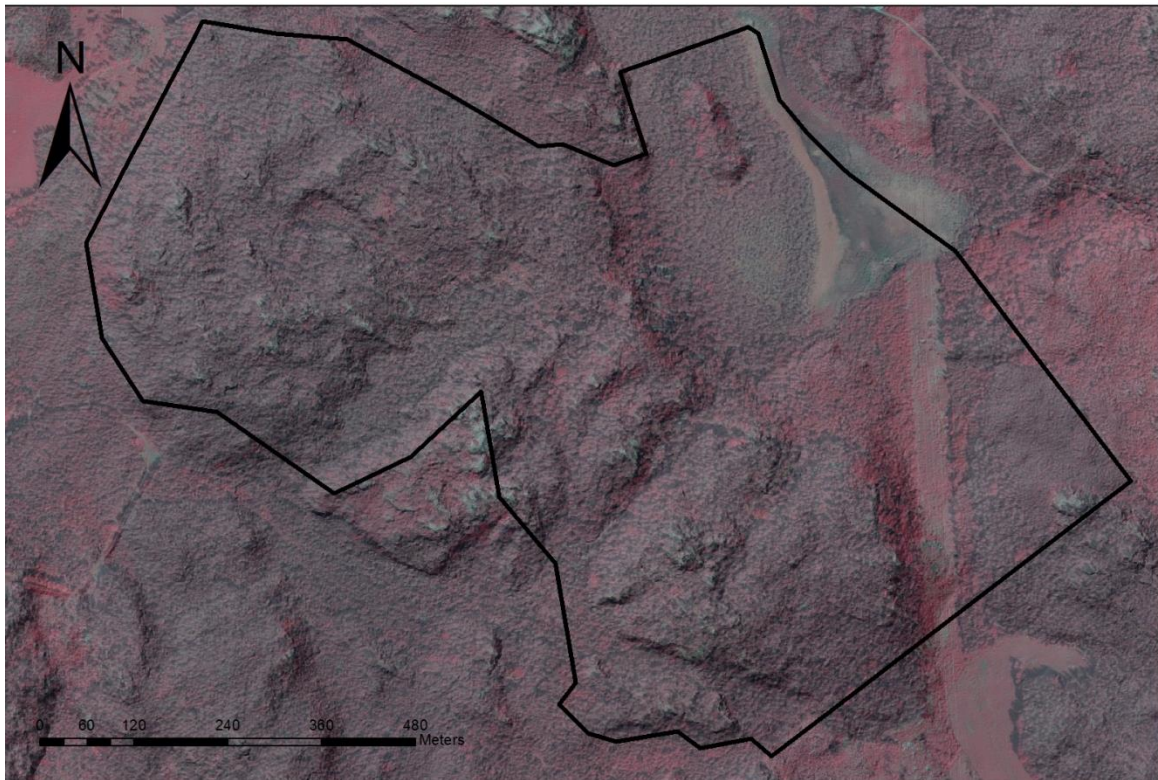
Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla åtgärder som redovisas i planen bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Kartor

Ortofoto IR © Lantmäteriets geodatasamverkan.